

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Opava - Suché Lazce

Ke strážnici 2/109, 747 95 Opava - Suché Lazce

Identifikátor školy: 600 142 663

Zřizovatel: Město Opava se sídlem Horní náměstí 69, 746 26 Opava

Okresní úřad Opava, referát školství, Bezručovo nám. 13, 746 84 Opava

Termín konání orientační inspekce: 9. - 10. leden 2001

Čj.	145 010/01-11124
Signatura	on5bu117

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Sledovaná základní škola je organizována jako čtyřtřídní, výuka je zajišťována v pěti ročnících pro 65 žáků (ve druhé třídě jsou vyučovány spojené ročníky - 2. a 5.). Ve škole se vyučuje podle učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 (včetně úprav a doplňků schválených MŠMT pod čj. 25 018/98-22).

Součástí školy je školní družina a školní jídelna - výdejna stravy.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

V průběhu orientační inspekce byla sledována výuka předmětů český jazyk a matematika. Kvalita výuky těchto předmětů byla hodnocena z hlediska plánování a přípravy výuky, jejich personálních, materiálních a psychohygienických podmínek, dále podle vhodnosti a účelnosti organizace výuky, použitých forem a metod práce. Posuzována byla rovněž úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky a pedagogy a mezi žáky navzájem, účinnost motivace a způsobu hodnocení žáků ve vyučovacím procesu. Sledována byla i činnost ve školní družině.

Plánování a příprava výuky

Kontrolou rozvrhu hodin, zápisů v třídních knihách a přímým pozorováním v hospitovaných hodinách bylo ověřeno, že výuka sledovaných předmětů probíhá podle výše deklarovaných učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola. Časová dotace obou sledovaných předmětů souhlasila s učebními plány jednotlivých ročníků, probírané učivo odpovídalo učebním osnovám a bylo obsaženo v tematických plánech vyučujících. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajišťována kontrolní činností vedení školy.

Příprava výuky v hospitovaných předmětech (a to jak perspektivní, tak bezprostřední) byla zcela mimořádná. Výukové cíle ve všech hodinách byly stanoveny vhodně a přiměřeně, korespondovaly s aktuálním složením tříd i probíraným učivem. Všechny vyučující jsou informovány o žácích se specifickými poruchami učení a chování a ve vyučovacím procesu je těmto dětem věnována maximální pozornost.

Na základě zjištěných skutečností je úroveň plánování a přípravy výuky sledovaných předmětů hodnocena jako vynikající.

Podmínky výuky sledovaných předmětů

Personální podmínky výuky ve škole ve smyslu příslušných ustanovení vyhlášky MŠMT č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, nesplňuje jedna ze čtyř vyučujících. Na úrovni výuky se tento fakt negativně neprojevil. Učitelka je absolventkou pedagogické fakulty s aprobací jazyk ruský a občanská výchova. Po celou dobu (devět roků) vyučuje na prvním stupni ZŠ.

Výuka sledovaných předmětů probíhala v kmenových třídách vybavených novým žakovským nábytkem splňujícím antropometrické požadavky. V každé třídě se nachází příruční knihovničky, které žáci a vyučující využívají v procesu výuky. Dvě ze čtyř tříd jsou prostorově poddimenzovány. K relaxačním chvilčkám i při výuce jsou žákům k dispozici koberce. Světelné a tepelné podmínky byly podle subjektivního názoru inspekčního týmu dobré. Pitný režim pro žáky je školou zajišťován.

Výzdoba všech prostor školy je na vynikající estetické úrovni. Je tvořena pracemi žáků

a pedagogů, je promyšleně zaměřena k probíranému učivu. Vybavení učebními pomůckami je na velmi dobré úrovni. Postupně probíhá jejich obnova, která je však limitována přidělovanými finančními prostředky. Žákovská a učitelská knihovna je dle finančních možností doplňována řadou encyklopedií a odbornou literaturou. Žáci mají k dispozici 3 PC s vyučovacími programy, jeden PC s tiskárnou slouží potřebám vedení školy. Audiovizuální a didaktická technika byla ve vyučovacím procesu funkčně využívána.

Používané učebnice jsou v souladu se seznamem platných učebnic vydaným MŠMT pro školní rok 2000/01.

Personální podmínky výuky sledovaných předmětů jsou hodnoceny jako velmi dobré, úroveň psychohygienických a materiálně-technických je velmi dobrá. V souhrnu jsou podmínky výuky velmi dobré.

Český jazyk

Všechny vyučovací hodiny českého jazyka byly detailně promyšlené a připravené, jejich struktura odpovídala výukovým cílům a věku žáků. Organizační pokyny vyučujících byly stručné, jasné, srozumitelné. Nenásilné střídání forem a metod práce udržovalo vysokou aktivitu všech dětí, výuka probíhala s ohledem na jejich individuální potřeby. Učitelky respektovaly osobní tempo žáků, k odstranění únavy vhodně zařazovaly relaxační cvičení. Ve sledovaných hodinách byl vytvořen dostatečný prostor pro vzájemnou kooperaci dětí. Při procvičování a upevňování učiva se střídaly prvky ústních cvičení s písemnými. Zadávané úkoly procvičovaly paměť, rozšiřovaly slovní zásobu, upevňovaly znalosti. Žákům byl dán prostor pro samostatné a aktivní učení i uplatnění vlastní individuality, pracovali samostatně i ve skupinkách. Promyšleně bylo využíváno mezipředmětových vztahů. Při řešení úkolů byla žákům poskytována přiměřená pomoc.

Nedílnou součástí výuky českého jazyka bylo využívání motivačních metod. Vstupní i průběžná motivace zvyšovaly efektivitu vyučovacích hodin. Stěžejním motivačním prvkem bylo povzbuzení či pochvala žáků, ocenění jejich snahy. Zkoušení navazovalo na probírané učivo, bylo zaměřeno na pochopení souvislostí a praktické využití. Mělo charakter zpětné vazby. Využití vyučovacího času bylo účelné a promyšlené.

Pracovní atmosféra ve třídách byla mimořádná. Vyučující dokázaly svým pedagogickým taktem setřít hranici mezi učitelkou a žákem. Výuka se nesla v rovině rovnocenných partnerských vztahů, děti se nestyděly vyjádřit svoje niterné pocity k vyučujícím i ke svým spolužákům. Oblast interakce a komunikace byla při výuce realizována dohodnutými pravidly jednání, která byla oběma stranami respektována.

Celková úroveň kvality vzdělání v jazyce českém je hodnocena jako vynikající.

Matematika

Všechny vyučující prokázaly ve sledovaných hodinách mimořádnou kvalitu výuky, během níž využívaly nejen didaktických pomůcek standardních, ale i vyrobených svépomocí. Ve všech ročnících mají žáci v matematice možnost pracovat i s vlastními pomůckami, jako jsou tabulky, fólie, různé drobné vystřihovánky, předtištěné listy aj. V průběhu vyučování mohou také využívat publikací z příruční knihovny v případě, že jejich pracovní tempo bylo rychlejší a zadaný úkol splnili správně. Ve čtvrtém a pátém ročníku se též účelně využívá výpočetní techniky. Vtipně pojatá a estetická výzdoba obsahuje rovněž matematické prvky, které jsou vhodným doplňkem výuky. Ve všech sledovaných hodinách bylo důsledně dbáno na dodržování psychohygienických zásad.

Struktura všech hospitovaných hodin odpovídala výukovým cílům a věku žáků. Vyučující

vedly hodiny jasnými a srozumitelnými pokyny, na které žáci bezprostředně reagovali. Rozvržení jednotlivých činností v hodinách bylo řazeno se zřetelem na pochopení, zapamatování a na zdokonalení praktických dovedností. Za tímto účelem bylo využíváno rozmanitých vyučovacích metod, pamatováno bylo na vytvoření prostoru pro aktivní a samostatné učení. Žáci měli dostatek příležitosti pro vyjádření vlastního názoru, byli vedeni k aplikaci učiva zejména ve slovních úlohách. Možnost pracovat individuálním tempem byla pro děti povzbuzující a dávala naději na úspěšné uplatnění. Velmi efektivně byl využíván vyučovací čas, jehož součástí bylo i vhodné uplatňování kooperativních technik učení.

Vstupní motivační metody byly vždy dobře promyšlené, nenásilnou, hravou formou otvíraly vstupy k následujícím činnostem. Při zadávání úkolů byla respektována zásada přiměřenosti, žákům byla při řešení poskytována pomoc. Návaznost mezipředmětových vztahů nebyla opomíjena. Běžně bylo v hodinách využíváno motivačních výzev a pozitivního posilování. Učitelky průběžně prověřovaly výchozí znalosti a dovednosti, praktické činnosti žáků rovněž průběžně vyhodnocovaly. Hodnocení bylo převážně laděno pozitivně, bylo objektivní a spravedlivé, oceněna byla snaha a pokrok.

Atmosféra nejen ve sledovaných hodinách, ale i mimo ně svědčí o pěstování pozitivních vztahů mezi vyučujícími a žáky a žáky navzájem. Komunikace je založena na vzájemné důvěře, je plně respektována osobnost žáka. Vztah dětí k výuce matematiky je pozitivní.

Celkově je úroveň výuky matematiky hodnocena jako vynikající.

Hodnocení kvality vzdělávání

Plánování a příprava výuky sledovaných předmětů je v souladu s osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Je zajištěna návaznost probírané látky, nedochází k obsahové duplicitě. Tato oblast je hodnocena jako vynikající. Přestože jedna z vyučujících nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro tento typ školy podle výše citované vyhlášky, nemá tato skutečnost vliv na kvalitu výuky. Materiální a psychohygienické podmínky jsou velmi dobré. Organizace, formy a metody jsou přizpůsobeny věku žáků a jejich zkušenostem a jsou hodnoceny jako vynikající. Motivace, hodnocení, komunikace a interakce plní bezezbytku svou funkci, je založena na vzájemné důvěře. Tato oblast má vynikající úroveň.

Celkově je kvalita výuky hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Plán práce pro školní rok 2000/2001 je písemně zpracován, zaměstnanci s ním byli prokazatelně seznámeni na úvodní pedagogické radě v srpnu 2000. Dokument svědčí o promyšleném přístupu vedení školy k plánovaným činnostem, je věcný, konkrétní. Vychází z rozboru místních podmínek a potřeb, cíle jsou jasné, reálné. Obsahuje úkoly z oblasti organizace, kontrolní činnosti, dalšího vzdělávání pedagogů, prevence negativních jevů a spolupráce s nejbližšími školami. Pro operativnější řízení jsou vypracovány měsíční plány, které vycházejí z celoročního plánu, v nich je stanovena jmenovitá zodpovědnost za dané úkoly. Pracovníci školy se podílejí na plánovací činnosti školy svými připomínkami a náměty. Přílohu tvoří plán pedagogických rad, plán kontrolní a hospitační činnosti a plán práce školní družiny. Plánované termíny jsou sledovány, úkoly průběžně vyhodnocovány, účinně funguje

zpětná vazba.

Z nepovinných předmětů je ve škole vyučováno náboženství, mimo vyučování jsou osobní dispozice žáků rozvíjeny prací v zájmových útvarech. Do činnosti kroužků jsou zapojeni všichni žáci školy.

Plánování je reálné a vesměs účinné. Učební plány a osnovy jsou dodržovány. Nabídka dalších vzdělávacích aktivit je velmi dobrá. Celkově má rozsah a účelnost plánování velmi dobrou úroveň.

Organizování

Běžný provoz se řídí řádem školy, který vychází z Úmluvy o právech dítěte. V úvodní části deklaruje práva dětí, v druhé části pak jejich povinnosti. Je zpracován v souladu s § 15 vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole, respektuje Pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci zneužívání návykových látek na školách a školských zařízení čj. 16 227/96-22 a Pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, netolerance a xenofobie čj. 14 423/99-22. V průběhu inspekce bylo zřejmé, že školní řád je pracovníky školy i žáky akceptován. Ostatní pracovníci školy spoluvytvářejí dobré podmínky pro práci pedagogů a žáků.

Operativnost řízení je zajišťována každodenním stykem se všemi pracovníky školy. Rozvrh hodin respektuje psychohygienické potřeby žáků a pedagogů. Organizování pedagogických rad je funkční, podrobně a pečlivě vedené zápisy z nich obsahují relevantní informace o současném stavu školy v oblasti vzdělávací a výchovné.

Povinná dokumentace školy je vedena řádně, funkčně a v souladu s platnými právními předpisy bez zjištění závažnějších nedostatků. Kontrolovaná dokumentace má velmi dobrou úroveň po stránce formální i obsahové.

Vedení školy umožňuje všem zaměstnancům přístup k aktuálním informacím, které se týkají práce školy a různých pedagogických aktivit. Roční i měsíční plány jsou vyvěšeny na informačních tabulích přístupných všem pracovníkům. Důvěrné informace o žácích a zaměstnancích jsou řádně zabezpečeny proti zneužití. Tok informací uvnitř školy je oboustranný, ucelený a průběžný, existují v něm zpětné vazby.

Stávající vnější informační systém zajišťuje především pravidelnou a včasnou informovanost rodičů, zejména prostřednictvím tzv. deníčků a žákovských knížek. Komplexnější informace jsou podávány na třídních schůzkách konaných dvakrát ročně. Kromě těchto akcí pořádá škola Den otevřených dveří. O činnosti školy informují rodičovskou veřejnost i příspěvky v Sucholazeckém zpravodaji.

Při škole pracuje Sdružení rodičů a přátel školy, které dle vyjádření ředitelky školy vyvíjí účinnou spolupráci při zajišťování důležitých celoškolních akcí.

Na veřejnosti se škola prezentuje pořádáním řady vystoupení pro žáky i rodiče.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 včetně výroční zprávy o hospodaření za rok 1999 je v souladu s § 17e odst. 2, 3 a § 17g zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, postihuje všechny oblasti podle tohoto zákona a její obsah je v souladu se zjištěnými skutečnostmi. Po stránce obsahové má velmi dobrou vypovídací hodnotu.

Organizace výchovně-vzdělávací činnosti školy odpovídá závazným právním předpisům. Informovanost pracovníků školy je ucelená a plynulá, což umožňuje účinné a operativní řízení školy. Informace rodičům žáků a veřejnosti jsou pravidelné. Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy a informačních systémů jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Hlavním prvkem ve vedení pracovníků je každodenní přímý kontakt s oboustrannou informovaností o plnění úkolů. Řízení má návaznost na plánování či kontrolu jednotlivých činností a postihuje všechny oblasti práce školy. Pro uplatnění tvořivosti a iniciativy jednotlivců jsou ve škole vytvořeny dobré podmínky, je využíváno odbornosti výuky. Vedení školy podporuje iniciativu pedagogů a využívá ji pro zlepšení úrovně výchovně-vzdělávací práce.

Pracovníci školy jsou stimulováni jak hmotně, tak i morálně. Kritéria hodnocení pro určení výše osobního příplatku a mimořádných odměn jsou stanovena, zaměstnanci jsou s nimi seznámeni. Nadtarifní složky jsou přiznávány diferencovaně. Vedením školy je rovněž využívána motivační role slovní pochvaly a poděkování za mimořádně úspěšné akce.

Vzhledem k počtu pracovníků je využíván neefektivnější způsob vedení - denní kontakt se vzájemným předáváním informací a průběžným hodnocením. Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků jsou v souhrnu hodnoceny jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Ředitelka školy má vytvořen účinný systém kontroly, který postihuje všechny oblasti organizační struktury. Rámcový plán kontrolní a hospitační činnosti je součástí plánu práce školy. Systém kontrol je realizován formou hospitací, kontrolou pedagogické dokumentace a kontrolou činnosti správních zaměstnanců. Sledovány jsou písemné a grafické projevy žáků, úroveň vědomostí žáků je mimo jiné zjišťována formou písemných prověrek. Úroveň výsledků vzdělání je zjišťována rovněž prověrkami vypracovanými ve spolupráci se školami v Hněvošicích, Mokřých Lazcích a Oticích.

Plánované termíny jsou sledovány a průběžně vyhodnocovány. Z hospitační činnosti jsou pořizovány zápisy, v nichž je uveden průběh hospitované hodiny a vytčena pozitiva a negativa. Výsledky kontrolní činnosti jsou s pracovníky bezprostředně projednávány, v případě nedostatků jsou přijímána okamžitá opatření.

Systém, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Účelnost a rozsah plánování odpovídá velikosti a podmínkám školy. Organizační struktura je funkční a umožňuje uplatnění všech zaměstnanců s odpovědností za dané úseky práce. Informace pro pracovníky, rodiče a veřejnost jsou podávány včas a v potřebném rozsahu. Vedení a motivování pracovníků je efektivní s velmi dobrými kontrolními mechanismy. Celkově je kvalita řízení hodnocena jako velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Školní družina

Součástí školy je jedno oddělení školní družiny. Pravidelná docházka je vykazována u 25 žáků. Příspěvek pro částečnou úhradu neinvestičních nákladů činí pro žáka 400 Kč za školní rok.

Personální provoz ŠD zajišťuje vychovatelka, která splňuje podmínky pedagogické a odborné

způsobilosti dle výše zmiňované vyhlášky MŠMT č. 139/1997 Sb.

Výchovně-vzdělávací a zájmová činnost probíhá v prostorách vyhrazených družině. Pro svou činnost mají žáci k dispozici základní vybavení (stavebnice, hry, hračky, sportovní potřeby, pomůcky k pracovní a výtvarné činnosti, audiovizuální techniku). Estetická výzdoba školní družiny je na vysoké úrovni.

Činnost družiny vychází z celoročního plánu, který je pečlivě rozpracován na jednotlivé úseky činnosti se stanovením jmenovité odpovědnosti. Družina realizuje výchovně-vzdělávací činnost zejména formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností, umožňuje dětem přípravu na vyučování.

Pedagogická dokumentace je vedena v souladu s platnou legislativou.

Činnost školní družiny je hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace ve smyslu § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj.473/99/Z-1-28-0), třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, školní řád, rozvrh hodin, záznamy z pedagogických rad, osobní dokumentace žáků se zdravotním postižením, kniha úrazů, hospodářská dokumentace a evidence majetku).
- Povinná dokumentace ve smyslu § 9 odst. 1 vyhlášky č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech.
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000.
- Celoroční plán práce školy a školní družiny.
- Tematické plány sledovaných předmětů.
- Písemné podklady řídicí činnosti vedení školy.
- Písemné žákovské práce.
- Podkladová inspekční dokumentace.

ZÁVĚR

Předmětem inspekční činnosti bylo hodnocení kvality vzdělávání v českém jazyce a matematice, dále byla hodnocena kvalita řízení. Posouzením sledovaných oblastí byla stanovena následující výrazná pozitiva:

Pozitiva:

- vynikající úroveň vzdělávání ve výše uvedených předmětech,
- příznivá pracovní atmosféra ve třídách, pozitivní posilování výkonu žáků,
- nadstandardní vybavení školy učebnicemi a učebními texty,
- velmi dobré personální zajištění výuky sledovaných předmětů z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících,
- vynikající estetická úroveň učebního prostředí.

Ze zjištěných a popsanych skutečností vyplývá, že sledovaná škola má velmi dobré podmínky pro vzdělávací činnost, celkově je kvalita vzdělávání v jazyce českém a matematice hodnocena jako vynikající. Rovněž oblast řízení je na velmi dobré úrovni. V celkovém souhrnu je škola hodnocena jako velmi dobrá.

Prostředky ze státního rozpočtu jsou využívány efektivně ve prospěch žáka a výchovně-vzdělávacího programu, neúčelnost vynakládání finančních prostředků nebyla v průběhu inspekce zjištěna. Otázku stanovení rozpočtu pro nákup učebních pomůcek je třeba řešit systémově jak referátem školství okresního úřadu, tak zřizovatelem.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jan Katolický	Katolický, v. r.
Členka týmu	Mgr. Isabela Hobzová	Hobzová, v. r.

V Opavě dne 15. ledna 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2001-01-31

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Alena Šmajstrlová	Šmajstrlová, v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Referát školství OkÚ	2001-02-15	145 055/01-11124
Zřizovatel MM Opavy	2001-02-15	145 054/01-11124

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nepodány